

מאוצרות הפרשה

להעלת נר תמיד (כו, כ)

מפרש רש"י: 'כל לילה ולילה קרוי תמיד, כמו שאתה אומר 'עולת תמיד' ואינה אלא מיום ליום'.

מסופר, שהמחנכים בשיבת סאטמר הבחינו פעם באחד התלמידים שהוא שרוי בעצבות ומסתגר עם עצמו. הם ניסו את כל כוחם לדובבו ולעודדו ולא עלתה בידם. לבסוף נכנסו עמו לחדרו של האדמו"ר רבי יואל מסאטמר זיע"א ושחו לפניו את כל העניין. האדמו"ר במתק לשונו נכנס בשיחה עם התלמיד להבין מדוע הוא שרוי בעצבות, ואז פתח התלמיד את סגור ליבו וסיפר שלצערו נכשל במעשים אסורים, ובס"ד התעורר לשוב לדרכי התורה, ומכאן נובעת הנהגתו. האדמו"ר דיבר עמו דברי הדרכה ועידוד, ואמר לו שאין זה מדרכי התורה להיות בעצבות ולפול ברוחו, אלא אדרבה עיקר העבודה היא לשוב ולעסוק בתורה ובתפילה, ועליו להסיח דעתו מהעבר ולהשקיע את כל כוחו בעתיד. טען כנגדו התלמיד: והלא פסוק מפורש הוא (תהילים נא,ה) "וחטאתי נגדי תמיד", הרי שאסור להסיח דעת מהכשלונות. פתח לו האדמו"ר פסוק זה שלפנינו ואמר: הלא הכתוב אומר "להעלות נר תמיד", ופירש רש"י שאין הכוונה שבכל רגע ורגע יש חיוב להעלות נר, שהרי ההדלקה היא פעם אחת ביום, ובכל זאת נקרא הדבר 'תמיד'. כך גם כאן, אם רצונך לקיים "חטאתי נגדי תמיד" הרי מדי ערב קודם השינה, לפני אמירת קריאת שמע על המיטה, תהרהר בתשובה על העבר ותקבל על העתיד, ואף זה נקרא 'תמיד'. (קבלת שבת)

ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך... לכהנו לי (כח, א)

מצינו במדרש (קהלת רבה) על הפסוק: "טוב שם טוב משמן טוב" (קהלת ז, א), וזה לשונו: "אמר הקב"ה למשה, לך ומנה לי כהן גדול. אמר לפניו: רבש"ע, מאיזה שבט? אמר לו: משבט לוי. ובמה אני מושחו? אמר לו: בשמן המשחה. באותה שעה שמח משה, אמר: כמה חביב שבטי לפני הקב"ה!".

והוא טעון ביאור רב: מה ענין שמן המשחה לחביבות שבט לוי?

ביאר זאת רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל באופן נפלא: בגמ' (שבת צב.) מבואר שכל שבט לוי שבאותו הדור היו גבוהים עשר אמות [שרק כך היו יכולים לפרוס את אוהל המשכן], וקשה: הלא ידוע ששאלו המלך היה גבוה מכל העם רק משום שהיה משוח בשמן המשחה, וכן מצינו במלכות בית דוד, ונמצא שטבעה של משיחת שמן המשחה להגביה אנשים הנמשחים בה, וא"כ כיצד נצטוו משה למשוח את הכהן בשמן המשחה, הלא גובה המשכן היה י' אמה ואם ימשחו את הכהן הוא יגבה יותר מן המשכן ולא יוכל להכנס למשכן! אך יש לתרץ שאע"פ שהיה הכהן גבוה מ"מ נעשה נס ונכנס למשכן בריווח.

עתה יובן המדרש היטב: ודאי שבתחילה משה ידע שמושחים בשמן המשחה, אך חשש שהכהן הנמשח יגבה מאד ולא יוכל להיכנס למשכן! ולכן טען: הלא למעט בניסא עדיף, ומוטב אפוא לקחת כהן משבט אחר, שהרי שבט לוי היו גבוהים ממילא י' אמה ואם ימשח אחד מהם – הוא יעפיל לגובה רב ביותר ויהיה בזה נס עצום, אך בשאר השבטים שהם נמוכים יותר – ימעט הנס, ולכאורה עדיף כך, ולכן שאל "מאיזה שבט?". ולכן לאחר שהקב"ה השיב לו "משבט לוי" טען משה שוב: לכאורה עדיף שלא ימשח בשמן המשחה כדי למעט בנס, ולמרות זאת השיבו הקב"ה שימשח את הכהן "בשמן המשחה"! לאחר תשובות אלו של הקב"ה הסיק משה: "כמה חביב שבטי לפני הקב"ה" עד שהוא מוכן להרבות כ"כ בנסים בשבילו! (טללי אורות, קבלת שבת)

ואת מאמר מרדכי אסתר עשה (ב, ב)

בתחילת המגילה מרדכי הצדיק הוא הרבי ואילו אסתר התלמיד: "ואת מאמר מרדכי אסתר עשה (ב,ב) אך בהמשך, היא הופכת לרבי ואילו מרדכי ל"תלמיד": "ויעש ככל אשר צותה עליו אסתר (ד,יז) "ומאמר אסתר קים" (ט,לב). הכיצד התרחש המהפך?! שאל חקר המשגיח דליקווד הגה"צ רבי נתן מאיר וואכטפויגל זצ"ל. הוא הקדים וסיפר את אשר התרחש עם הישי חמד' שלמד בשקדנות בביתו של גביר שהחזיק לומדים על חשבונו. אחד הלומדים התקנא בו וטפל עליו עלילה שפלה. בעקבות זאת גירשו אותו מהמקום (ומכיוון שבשמים לא שותקים על אכזריות, המעליל נפטר באותו שבוע). כעבור זמן התאפשר לו להזים מעל עצמו את העלילה, השדי חמד שמח מאוד על ההזדמנות אך זו הייתה רק מחשבה ראשונה. מחשבה שנייה לקחה בחשבון שהאפשרות להיפטר מהעלילה, כרוכה בכך שתתפרסם רשעותו של יוזם העלילה ובכך לא חפץ, שכן חשב לעצמו איך ארומו את כבודי על חשבון כבוד שמים – כאשר הכל ידעו שאברך עשה מעשה נבלה שכזה?! באותה שעה, לאחר שעמד בניסיון הקשה, נפתחו בפניו שערי שמים, זיכרון, הבנה, כוח החידוש וכל מעיינות החכמה – פשוט נהפך לאיש אחר! מאז רק עלה ונתעלה עד שזכה לחבר את אחד החיבורים המיוחדים שבכל הדורות, ולהפוך לאחד מהרביים של כלל ישראל.

זה גם מה שהיה עם אסתר המלכה – הטעים המשגיח. מיד כאשר הסכימה למסור את נפשה בעד כלל ישראל ואמרה "וכאשר אבדתי אבדתי" (ד,טז) הפכה מיידית לרבי של כלל ישראל, וזכתה לרוח הקודש ולחכמה עד אין שיעור. מיד בפסוק הסמוך (י"ז) נאמר "ויעש ככל אשר צותה עליו אסתר", היא נותנת עצות לעם ישראל "לך כנוס את כל היהודים (ד,טז) וכל הסהנדרין קיבלוה לרבי, וכשאמרה "קבעוני לדורות" – קבעוה! והכל בזכות שעמדה בניסיון וויתרה על שלה!

(לקט רשימות לפורים: מובא ביאוצר הפרפראות)

והמן נדחף אל ביתו אבל וחפוי ראש (ויב)

איתא במסכת מגילה אבל על ביתו שמתה וחפוי ראש מחמת מעשה שארע. דכשעברו בדרך המובילה תחת בית המן סברה בתו של המן שעמדה בחלון שהמן יושב על הסוס ומרדכי מוליך את הבהמה שקלה עציצא וזרקה על ראש אביה, כשנתקרב הסוס אצלה וראתה אשר עשתה נפלה מן החלון ומתה. וצריך ליתן טעם מפני מה נגזרה מיתה משונה זו ולכאורה הוי כנתכוין לצוד את הדגים בשבת ועלה לו תינוק דהוי נתכוין לעבירה ועלתה לו מצוה דפטור מכלום ואף זו זיל בתר מעשיה ומצוה עבדה ועונש למה לי. ויש לישב בזה דבר דבור על אופניו כפתור ופרח. דהנה כבר הזכרנו בכמה דוכתי מה דאיתא במפרשים שמתוך שהמן היה עבד בבית מרדכי הוה ליה דין ישראל וחיוב במצוות שבת כשפחה. ועוד כתבנו במקום אחר, שאותו יום שארע מעשה הסוס יום שבת היה. והמחלל שבת חייב סקילה. ואמרינן במסכת כתובות מיום שחרב המקדש כיון שבטלו בתי דינים הקב"ה עושה דין מי שנתחייב שריפה נופל בדליקה, מי שנתחייב סקילה נופל מן הגג וכו'. והשתא הכל אתי שפיר דמשנה שלימה שנינו הזורק מרשות היחיד לרשות הרבים חייב. וזו שפחה כנענית היתה וחיבת בשבת וזרקה מרשות היחיד לרשות הרבים בשבת, והוי חילול שבת ונתחייבה סקילה ובאותו הדור בית המקדש חרב היה ולא היו בתי דינים ולפיכך נפלה מן הגג כפי דינה אשר ראוי לה. (כסא דפלפלא)

הבגדים מכבדים את האדם

ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת (כ"ח, ב')

לכאורה עלינו להבין: מדוע היה צורך להלביש את אהרן ובניו בבגדים מיוחדים לכבוד ולתפארת? איזו משמעות ישנה ללבוש החיצוני? מדוע אין די בגדלותם הפנימית של אהרן ובניו, אשר נבחרו לכהן לה', מבלי להעניק לכך ביטוי חיצוני בבגדים שהם לובשים? אכן התשובה הינה, כי הבגדים, אמנם אינם בעלי חשיבות כשלעצמם, אלא שהם מכבדים את האדם הלושב אותם! כלומר, כאשר משרתיו של ה' יתברך לבושים בפאר והדר, הדבר מעניק להם חשיבות, והרי זה כבודו של המלך שמשרתיו יהיו חשובים.

ואמנם, כך מצינו בגמרא במסכת שבת (ק"ג, ע"א) כי רבי יוחנן היה קורא לבגדיו 'מכבדות', משום שהבגדים אמנם אינם בעלי חשיבות כשלעצמם, אולם הם מעניקים חשיבות ומכובדות לאדם הלושב אותם! ולכשנעמיק בדברים, נמצא בהם משמעות נוספת, וזאת על פי המעשה הבא:

היה זה בעת מלחמת העולם השנייה, כאשר ריכזו הרוסים שבויי מלחמה רבים בסיביר, שם העבידים בעבודת פרך. באותו מחנה היו כלואים אף יהודים שנחשדו בהפרת חוקי המדינה, ובין היהודים הללו היה אף הגאון רבי יעקב גלינסקי, אשר היה צעיר לימים.

עם הימים שחלפו, הבחין רבי יעקב בתופעה מוזרה: בין השבויים בלט אסיר גבוה וזקוף, אשר הועסק על ידי הרוסים בעבודות הקשות והבזויות ביותר. ניתן היה לחוש במוחש, כי מפקדי המחנה דואגים לבל ייותר מחוסר עבודה אפילו לרגע. אולם אותו אסיר לא התלונן מעולם, אלא מילא בשתיקה את המשימות שהוטלו עליו, עד שבסופו של יום היה משתרע על רצפת הצריף באפיסת כוחות.

לאותו אסיר, היתה שקית בד קטנה, עליה שמר כעל בבת עינו. הוא מעולם לא הניח לאיש לראות את תכנה של השקית. מדי לילה, היה מניחה תחת ראשו כאשר שכב לישון, ועם בוקר היה מסתירה במקום מחבוא עד הערב, וחוזר חלילה.

דרי הצריף, השתוקקו לא פעם להתחקות אחר סודו של המטמון האצור באותה שקית בד בלויה, אולם האסיר מעולם לא נידב פרטים נוספים. יותר מכך: הוא היה שתקן ומופנם מטבעו, וכמעט לא החליף מילה עם איש כלל, כך שהסיכוי לכך שיחשוף את סודו מבלי משים – היה אפסי.

היה זה באחד הלילות, כאשר נדדה שנתו של רבי יעקב והוא לא הצליח להרדם. לפתע, בשעת לילה מאוחרת, לאחר שנראה היה כי כל דרי הצריף כבר נמים את שנתם, הוא זיהה קול רחש קל הבוקע מפנית החדר. כאשר חזר הרחש ונשמע, אימץ רבי יעקב את עיניו, והבחין לתדהמתו כיצד האסיר הגוי קם מדרגשו, שולף את שקיק הבד המפורסמת מתחת ראשו, ולאחר שהביט סביבו ווידא כי איש אינו מתבונן במעשיו, הוציא מתוכה מדים צבאיים שמורים ומגוהצים, ולבשם מעל בגדי האסיר בהם היה לבוש.

היו אלו מדי הצבא הגרמני. האסיר החליק עליהם בידו כשעיניו בורקות, ולאחר מכן נעמד במקומו, וביצע מספר תנועות מהירות וחדות, כאילו מפקד הוא על גדוד ענק העומד לפניו למסדר. לאחר מכן מיהר לפשוט את מדי, החזירם אל שקיק הבד, וחזר למיטתו כאילו לא אירע מאומה.

למחרת היום, בדרך אל מקום העבודה, פנה רבי יעקב חרש אל האסיר הזר, ובתוך כדי הליכה שאלו: "מדוע הנך לובש באישון לילה את מדי הצבא הגרמני?". האיש החוויר והסמיק לחלופין, הביט סביבו בכדי לוודא כי איש לא שמע את השאלה, ואילו רבי יעקב, אשר הבחין בחששותיו – מיהר להניח את דעתו ולומר לו: "אל דאגה... לא אגלה את סודך לאיש! אולם סקרן אני להבין את פשר מעשיך!".

פתח האסיר את פיו וסיפר לרבי יעקב דברים כהווייתם, וכך אמר:

"הבט. אני הייתי קצין בכיר בצבא הגרמני, עד שנפלתי בשבי. אויבי, הרוסים, מבקשים לשבור את רוחי בכל דרך אפשרית. הם מעבידים אותי בפרך מבוקר עד לילה, ומטילים עלי כל עבודה בזוויה שניתן להעלות על הדעת, משימות שאינן מתאימות כלל למעמדי. אולם אני, לא אכנע לעולם! אני לא מוכן להניח להם להשפיל אותי, ולגרום לי להאמין כי אני באמת חסר ערך... לפיכך, מידי לילה אני לובש את מדי הקצונה שלי לזמן מה, בכדי להזכיר לעצמי מי אני ומאין באתי, לבל אשכח כי אני קצין בכיר, אשר אלפי חיילים סרים למרותו!".

הרי לנו, כי הבגדים – בכוחם להזכיר לאדם מיהו ומה ערכו. בשעה שהוא לובשם, הוא זוכר את מעלתו, ואחר המעשים נמשכים הלבבות. ומכאן, נוכל למצוא הסבר נוסף לחשיבותם של בגדי הכהונה העשויים לכבוד ולתפארת: שכן הכהן העובד את עבודת בוראו, צריך לזכור מה גדולה מעלתו בכך שזכה לעבוד את מלך מלכי המלכים. ובכן, את זאת יזכור היטב כאשר ילבש את בגדי הכהונה, הבגדים המפוארים המתאימים למשרתי המלך, וכך לא ישכח לעולם מי הוא ולפני מי הוא עומד. ("ללמדך- שמות" מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

השוכח על הנסים - הודיה צריכה שתבקע מעומק הלב

הנה השוכח לומר "הנסים" אינו חוזר (שו"ע תרפ"ב ס"א) ומשא"כ השוכח לומר "יעלה ויבוא" חוזר. ומה טעם הדבר? וכיאר בזה הגרש"ז אויערבאך צדוק"ל: משל למה הדבר דומה, לאחד שחיפש מקום ללון בחצות הליל בעיר לא מוכרת, לפתע מצא את עצמו מוקף בשורדים, וכשהרגיש שכלתה אליו הרעה צועק 'ראטוועט'! הצילו הצילו! לשמע קולות זעקתו יצא אדם הדור, והניס בעזרת נשקו את השורדים, הכניס את האורח לביתו, האכילו, השקהו, ואף הציע לו מטה נוחה ללון בה. בבוקר, אותו אורח, קם מתלבש, ויצא לדרך בלא להודות לבעל הבית. לאחר חצי שעה הוא חזר לאכסניה שלו וקרא לעבר בעל הבית: "מתנצל שלא אמרתי תודה, אז תודה לכם..." כל בר דעת מבין שהדבר חסר כל טעם. כי מי שאינו מבין את גודל הנס שקורה אתו ולא מרגיש תחושה עמוקה של הודיה, אז לחזור אחרי זה ולהודות כמי שכפאו שד לומר תודה הרי זה חסר טעם. במקרה שכזה נותן הטובה מרגיש: תעזוב, לא צריך... אכן, כששוכחים על הנסים לא חוזרים, אבל איזה בושה וכלימה צריכה לאחוז בנו אם אנו שוכחים "על הנסים"... יום אחד בשנה זוכרים נס הצלה, וגם ביום הזה לשכוח להודות?! ואמנם אדם ששכח לומר את ברכת מודים הריהו חוזר, אף שלא הגיעה ההודאה מפנימיות הלב, ולא שייך הודאה בדרך של הכרח, כי הודיה צריכה להגיע מרגשת הלב, אבל הודאה על נסי יום זה מחויב המציאות. כן נעים לא נעים. גם כשהלב לא מתעורר להודיה - צריך להודות... (הגאון ר' חיים ברוך נבנאל, גליון "א ישיביעור חומש")

חידה שבועית

איזה דבר יש בכל בית והוא באורך 25 מטר באורך?

משובת לחידה מ"ש: 9. תשובת לחידה: נעל. שמות הזוכים: משפחת מלאכי / יצחק יוסף זבדי נ"י / צביק גולדשטיין נ"י

מזל טוב

מרכוז העיר: משפחת מנחם מושקוביץ להולדת הבן	משפחת אברהם דב ראבד להולדת הבן	משפחת פורת להולדת הבן
משפחות גמייר - ניטסבורג להכנס הבן לעול תורה ומצוות	משפחת הרב רוזנברג להולדת הנכדות	משפחת האור לאירוסים הבת
משפחות הרב פינטו - חפוטא לנשואי הבת הנכדה	משפחת גרינברג להכנס הבן לעול תורה ומצוות	משפחת שלוש לאירוסים הבן
משפחת פרוינד - שנקולבסקי להולדת הבן הנכד	משפחת הופנר להולדת הבת	

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

היחידה לחינוך חרדי ותרבות מורשת ישראל רמי גרינברג, ראש העיר